

A KERESZTÉNY HIT SZEREPE A VAJDASÁGBAN

A Vigilia folyóirat a keresztény hit bemutatására kiírt pályázatát igen izgalmas témának találtam, hiszen párbeszédet ígér, vagy azt vár el a hívők és nem hívők, a kereszténység és a kultúra között. Remek ötlet, hiszen hívő a hívőt nem kell, hogy meggyőzze a hit erejéről, de ha mondanóját, mélyen hitt gondolatait hívőt hitében megerősítve, ateistát meggyőzve tovább adja, az már ahhoz a célhoz vezet, amelyet a hívő ember mindig is el szeretett volna érni, és ami a küldetése is. Ez a Hit évében hatványozódik.

Nem vagyok kutató, teológus egyetemi tanár, vagy hallgató, filozófus sem vagyok, sőt sajnos írónak sem mondhatom magam. Csak hívő vagyok, és határon túli magyar. Nemrég egy kérdést szegeztek nekem: mit jelent délvidékinek, magyarnak és hívőnek lenni? A kérdés felkészületlenül ért, a választ nem tudtam. Mindig délvidéki, magyar és hívő voltam. E szerint éltem, nem elemezve a helyzetem, amit természetesként fogtam fel.

A hitnek a mai és a jövőbeni Európa kultúrájában hasonló szerepe lehet ahhoz, aminek magam is részese voltam és vagyok. Ezért a saját életemen és hitem megélésén keresztül szeretném láttatni hitem szerepét abban a világban, amely nekem és sokunknak adatott.

Jugoszláviában születtem. Talán jókor, mert a második világháború történéseiről és borzalmairól, s az utána következő szintén sötét eseményekről csak később szereztem tudomást. A haza, amelyet korai ifjúságom során mélyen magaménak éreztem, széthullott. A generáció, amelyhez tartozom, szabad világgént élte meg, mások szerint vagy mai szemmel nézve rózsaszínű szemüvegen keresztül. Jugoszlávként szabadnak éreztem magam, utazhattam, hihettem a jelenemben, tervezhettem a jövőmet. Ez a világ végérvényesen összetört, ezért most inkább úgy mondom, vajdasági vagyok.

Vajdaság autonóm tartomány volt a néhai Jugoszláviában, a hat köztársaság egyikében, Szerbia északi részén. Ez Vajdaság szempontjából ma is így van, csak más megvilágításban, egy új országban, az előzőnél kevesebb joggal, és szegényebben.

21.500 km²-en terül el. Lakosainak száma 2 millió körül van, ebből 65 százalék a szerb, míg a magyarok aránya 14 százalék. 26 etnikai csoport képezi a régió lakosságának egyharmadát, és a törvény értelmében hat hivatalos nyelv van

használatban: a szerb, a magyar, a szlovák, a horvát, a román és a ruszin. Szerbia lakossága az elmúlt 10 évben körülbelül 377 ezer fővel csökkent, ami 5 százalékos fogyatkozásnak felel meg. A népességfogyatkozás Vajdaságban a legnagyobb: 6 százalék, tíz év alatt 115 ezerrel csökkent az ott élők száma. Ezt úgy képzeljük el, mintha egy nagyobb város tűnt volna el nyomtalanul. A lakosság összetétele a menekültek betelepítése által megváltozott. Hogy Vajdaságban pontosan hány magyar, vagy hány hívő él, erről biztos statisztikai adatok nincsenek, mert egyesek még mindig nem merik, vagy nem akarják bevallani nemzeti vagy vallási hovatartozásukat. Számukat 254.000-re becsülik, az viszont tudott, hogy tíz év alatt körülbelül 45.000 magyar távozott a tartományból. A hetvenes években a határok megnyitása és a vízumkényszer eltörlése után a vajdasági magyarok Németországban, Ausztriában, Svédországban vállaltak jól fizetett munkát. A nyolcvanas években családok vándoroltak ki Kanadába és Ausztráliába. A kilencvenes évek során a háborút nem vállaló fiatalok Magyarországra költöztek.

A beilleszkedési kényszer, ami a kisebbségre jellemző, asszimilációhoz vezetett. Az asszimiláció útján megvalósuló boldogulás csak keveseknek adatik meg, mert a többség csapdájában találja magát, az egyik kultúrából kirekesztődik, a másikba nem fogadják be. Hitüket nem feltétlenül vállalják, vagy tévesen szokásokkal magyarázzák.

A Tartományt a Tisza szeli ketté, de itt fut végig a Duna és a Száva is. Valaki úgy fogalmaz, a folyók három földrajzi egységre osztják a tartományt, én úgy mondom, a folyók mindig összekötnek. A legtöbb vajdasági magyar Magyarokanizsán, Zentán, Adán, Topolyán, Kishegyesen és Óbecsén él.

Az 1974-ben életbe léptetett alkotmány a Tartománynak nagy önállóságot hozott, de Milošević idejében ezek a jogok semmissé lettek. Kéves, és főleg csupán formális döntéshozatali joga van, pénze annyi, amennyit Belgrád jónak lát.

A kilencvenes években Vajdaság területén telepedett le több mint 270.000, főleg szerb nemzetiségű, zömmel pravoszláv menekült, ami a Szerbiába menekülők 40 százaléka, illetve Vajdaság lakosságának 13 százaléka. Újvidéken 25.000, Szabadkán 6.000 menekült talált magának új otthonát. A lakosság nagy része elhagyta a falvakat. Újvidéknek például 300.000 lakosa van. Megtörték az arányok, ez gondot jelent, üresek a falusi házak, a tanyák. Ismét összekeveredtek a kultúrák, ami jó is, rossz is. Jó, mert minél több

kultúrát ismer meg az ember, annál gazdagabb, de nem jó, ha képtelen megtartani ősei kultúrájának valódi eredetét, forrását, tisztaságát.

Vajdaságnak hivatalosan két városa van: Újvidék és Szabadka. Szülővárosom, Óbecse Vajdaság, illetve Bácska, Bánát, Szerémség 45 községének egyike. Bácska keleti részén, a Tisza jobb partján, 84 méter tengerszint feletti magasságban, Vajdaság szívében van, 227 km²-nyi területen. Szülővárosom lakossága sajnos lassan előregedik. Az átlagéletkor 40 év, a populáció több mint 21 százalékát az idősebbek képezik, több a temetős, mint a keresztes. A fiatalok harminc év felett alapítanak családot, a hivatalos, és vele az egyházi esküvőt nem találják szükségesnek, álláshoz nehezen jutnak, sok esetben nyugdíjas szüleik tartják el őket.

Óbecse község lakosai száma 37.800. A magyarok aránya valamivel több mint fele volt. Újabb számlálások 45 százalékot mutatnak. Általános iskoláiban, szakközépiskoláiban és a gimnáziumban magyar nyelven is folyik oktatás. Az egyik általános iskola a néhai zárda helyén létesült — visszaszármaztatásra vár. A technikai szakközépiskola 1703-ban épült, és ez volt a legrégebbi vajdasági iskola. A gimnázium 1925-ben nyitotta meg kapuit a diákok előtt. A városi könyvtárban megtalálhatók úgy a szerb, mint a magyar könyvek. A híres Than fivérek, Károly és Mór házat lebontották, helyette újat építettek, megőrizve a régi külalakját. A Ferenc-csatorna zsilipje ipartörténeti emlék a csatorna bácskai szakaszának torkolatánál. A 19. század végén épült, kora legkorszerűbb alkotása, Gustave Eiffel műhelyének munkája. A vízlépcső Hainz Albertnek, a csatorna műszaki igazgatójának tervei alapján készült 1895–1899 között. A zsilip terveinek elkészítésében és megvalósításában Türr István is részt vett.

A belvárosi templom 1830-ban épült, a korábbi két templom helyén. Főoltárát Than Mór *Mária mennybevétele* című alkotása teszi egyedivé. Az alsóvárosi Páduai Szent Antal plébánia-templom 1905-ben készült el. A református templom építésébe Ferenc József adománya is besegített. A Nepomuki Szent János kápolna 1842-ben, Eufemija Jović bárónő kápolnája 1861-ben épült. A Szent György ortodox templom 1850-ben, barokk stílusban látott napvilágot. Ikonosztázát 63 ikon díszíti, Uroš Predić alkotása. A városban még egy templom van, Árpád-házi Szent Margit tiszteletére emelték. A titói korszakban nemcsak a templom alapkőletételét akadályozták különböző kifogásokkal az állami szervek, hanem 1977-ben a már félig felhúzott falakat is buldózerrel akarták lerombolni, de ezt az élfalként felsorakozott több száz hívó meg-

akadályozta. Nagy kitartásról tanúskodik, hogy majdnem tíz évig tartott az alig 200 négyzetméternyi templomépület felépítése. A pravoszláv és a katolikus húsvét dátuma bizonyos időközönként azonos. Ezekben az években a hívek együtt ünnepelnek, tisztelve egymás hitét.

Európában 700 millió ember él, ennek egyötöde kisebbségi. 140 millió. Délvidékieknek lenni vajon mit jelent? Nem tudom, délvidékiként születtem. A majdnem háromszázezer magyar számára földrajzi határ, vagy bezártság, együttlét, közös erő, azonos sors. Attól függ, a dolgokat melyik oldalukról nézzük. Kisebbségben élünk. Ha mélyen belegondolunk, nem könnyű délvidékieknek lenni. Háborúktól félve, vagy azok közepébe csöppenni, kríziseket, megvetést megélni, közben csendben alázatosnak maradni, reménykedni, lassan az asszimiláció hálójába kerülni. Ezt is jelenti. A kisebbségi sors folyamatos harc a természetes egyenjogúságért, ami a többségieknek megvan, vagy egyszerűen nemzeti hovatarozásuk révén jár. A többség mindig attól tart, hogy a kisebbség elvesz tőle valamit, közben az ország minden lakosa egyformán adózik, és küzd a mindennapok megéléseért.

Mit jelent ott magyarnak lenni? A körülöttük lévő kultúráját, sajátosságait elfogadni, a sajátunkat megőrizni? A nyelvre vigyázni, közben azt élni hagyni? Mit jelent a nyelv élete? A pongyolabeszédet, amely azért előnyös, mert minden más affektálásnak számít? Idegen szavak beillesztését jelenti? Melyik a helyes beszéd? Amit mindenki megért, az irodalmi beszéd? Fohász vagy Hymnus? Melyik? A szerb, a magyar? Hol a hazám? A haza a szülőhelyem, ahol kisebbségben élek, vagy az anyaország az én hazám? Szerb és magyar állampolgár vagyok, ez utóbbi által lehetek végre az, aminek születtem, magyar? Vagy mindenütt vendég vagyok? Otthon és itthon is.

Nincsenek helyes válaszok, csak a kérdések sokasodnak. Ha belegondolok, fáj. Ezért inkább nem gondolkodom, csendben örülök annak, hogy bárhol legyenek is, katolikus maradhatok. Mit jelent hívőnek lenni? Délvidéki magyar hívőnek lenni? Van különbség? Talán erre a kérdésre a legkönnyebb a válasz.

Az élet a hitből táplálkozik, és a hit átjárja az életet. Hányszor mondjuk, nekünk nehéz, hányszor adjuk fel, aztán hitünkben reményt keresve és találva, kezdjük újra. A kereszt súlya nehéznek tűnhet, de mindig erőnkhoz szabott. Az életnek ezer színe van, az emberek igényei között mutakozó különbségek sokrétűek, a lét mégis olyan, akár egy kis mozaikkocka, amely csak mások életével összevetve és egybefonódva képez egy teljes egészet, egymagában pedig azt

a sorsot, amely személyre szabott. Az ember néha árva hajóként vergődik a viharral, máskor nyugodt vizek felé tart, megint máskor táncra perdül, maga körül forog, mókázik és dacol a világgal. Elkeseredettségében viszont olyan, akár az ősz utolsó fán maradt levele. Menekülne, de már lehajolni, elesni sem mer. Aztán arra megy egy váratlan idegen, óvatosan a karját nyújtja neki, felsegíti. Megbékél, révbe ér. Hogy ki a titokzatos idegen? Előbb csak sejtí, a végén már tudja. Imái során sokszor szólította.

A délvidéki, de talán minden határon túl élő magyar élete szorosan összehöngődik nemcsak az identitástudattal, hanem a hittel is. Ez utóbbi segíti át a nehézségeken, biztosságot nyújt, és főleg reményt.

A keresztény ember számára az élet-állomások nem feltétlenül azonosak azokéval, akik nem ismerik az Istennek tetsző utakat, mégis, a következő gondolatok mindenkire vonatkoztathatók:

Ha különösnek, rejtelmesnek látszanak Isten útjai

Ha gondok örvényébe vesznek szívem legdrágább vágyai

Ha borúsán búcsúzni készül a nap, mely csak gyötrelmet ad...

Egyben békülhetek meg végül: hogy Isten sosem ejt hibát.

Eszembe jut egy emléktöredék: idős, beteg, szerb ajkú, megrögzött ateista munkatársnóm műtetre készült. Agytumor, ezt mondták az orvosok. A műtét előtt arra kért, imádkozzák érte. Meglepetésem csak a pillanat erejéig tartott, hiszen tudom, hogy minden emberben él a hit elvetett kis magvacskája. Miért lenne ő kivétel?

A II. világháború borzalmait a tankönyvekből tudom. A háború mindenütt háború, ezért gondolom, hogy nincs különbség az akkori délvidéki, illetve magyarországi sorsok között. A razzizáról sokat, talán túl sokat hallottunk és szégyenkeztünk miatta, a megtorlásokról most kezdenek beszélni. A második világháborút követően 1944/45 telén a jugoszláv kommunista partizánalakulatok több ezer civil magyart, németet és horvátot végeztek ki brutális kegyetlenséggel. Az ártatlan magyar áldozatok között olyanok is voltak, akik 1941-ben a Magyar Honvédség bevonulásakor megvédték a szerb szomszédjaikat, barátaikat. Ennek ellenére 1944/45 telén mégis kivégezték őket...

A negyvenes évek végén államosították a gyárakat, boltokat. A tulajdonosok egyik napról a másikra megélhetés nélkül maradtak. A földbirtokokat elvették. A megtartható maximum 17 hold volt. Ezek az idők még mélyen és fájdalmasan élnek az azt megelőző emlékezetében. Tanúk vallották évtizedekkel a történelem után, hogy terményeik beszolgáltatására kényszerítették a földműveseket. Ha nem akarták, vagy nem tud-

ták előteremteni a tőlük követelt mennyiséget, akkor börtön várt rájuk.

A kommunizmus minden embertelenségét megélték papjaink is. Óbecsén remek plébánosok őrizték a hívők hitét. Közöttük volt olyan is, aki mártírhalált halt. Egyikük a legborzalmasabb kínzásokba halt bele, majd ledobták az emeletről, állítván, hogy öngyilkos lett. Erről természetesen sokáig beszélni sem volt szabad. A tiszteletére nemrég került emlékszóbor a templomudvarba. Változik a világ, nem mindig és nem feltétlenül negatív irányba.

Az egyház vagyonát elkobozták. A visszazármaztatás folyamatban van. Hogy mi lesz, vagy mikor lesz vége, talány.

Sokszor mondják a határon túli magyarok, hogy kisebbségként el vagyunk nyomva. Igen, mint mindenütt, minden kisebbség, attól függetlenül, hogy a többség ezt elismeri, vagy nem. Az élet hatványozottan nehéz a kisebbségben élők számára. Nem lehet és nem szabad beletörődni. Kihívás ez, amit el kell fogadni. Nehezebb kitörni, nehezebb célokat elérni, de élő hittel és Isten segítségével nem lehetetlen. Tenni kell érte, és nem feladni.

Visszakanyarodva az időben, kicsit végig gondolva a nekem szegezett kérdést (délvidéki, magyar, hívő), arra a következtetésre jutottam, hogy előbb ébredtem hívő, mint magyar létemre. Emlékszem gyerekkorom estéire. Együtt imádkoztunk, előbb hálát adva a nap történéseiért, utána Isten kegyelmét kérve a család minden tagjáért. Még nem jártam iskolába, amikor először eljutottam a templomba. Történt ez akkor, amikor az emberek sietve mentek el a templom előtt, és nem vetettek keresztet. Az ajtó előtt körülnéztek, hogy látja-e őket valaki, akivel nem szerettek volna találkozni.

Kisgyerekként a magyarságom nem vettem észre, mert otthon magyarul beszélünk, ahogyan az utcabeli gyerekekkel és az iskolában is.

A hitem már az első osztályban görcső alá került. Dolgozatot írtunk. A téma a télapóvárás volt. A csodás karácsonyfáról írtam, többek között. Egyest kaptam, egyetlen, de „igen nagy” hibáért, akkorát, amekkora a füzetlapra fért. Mert olyan szó, hogy „karácsonyfa” nincs!!! Csak fenyők léteznek. Így tanított a tanító nénim. A rossz osztályzat nagyon fájt, mert én tényleg karácsonyfát kaptam, ami lehet, hogy fenyő is — ezt gondoltam. Sok évtizeddel később, halálának évfordulója kapcsán néhai plébánosunkról emlékeztem meg cikkemmel egy egyházi lapban, és kicsit másképpen ugyanarról, egy világiban is. A tanító nénim telefonon keresett meg. Köszönte a cikket a „drága lelkipásztorról”, aki, mivel a kommunista világ csak így tette lehetővé,

otthonában keresztelte meg három gyermekét. Ezek szerint mindig hívó volt — de átesve a töle megkövetelt magatartásba — túlbuzgó?

9 évesen voltam elsődíjazó 200 társammal együtt. Két évvel később bérállkoztam. Minden mozzanatára emlékszem. Abban az időben ez nem az ajándékokról és az ünneplésről szólt. Idővel ebben a témában is változott a világ. Úgy nálunk, mint minden kommunista beállítottságú országban. A szokás vette át az irányítást, a hit sok esetben háttérbe szorult.

Tíz éves voltam, amikor felfogtam, hogy magyar vagyok, de szerbek között élve tudnom kell a szerb nyelvet. Édesanyám a tengerre küldött egy diákcsoporttal. Maradjak a szerb gyerekek között, tőlük majd tanulok. Ezt javasolta. Megtettem és sikerült. Három héttel később folyékonyan, persze grammatikailag hibásan, de beszéltem a nyelvet. Napközben hallgattam szerb ajkú társaim szövegét és igyekeztem megérteni, miről van szó, esténként a sötétben, elalvás előtt magyarul imádkoztam, mert másképpen nem tudtam, és mert úgy hittem, hogy az én Istenemhez az anyanyelvemen kell fohászkoznom.

A tengerparton szembesültem először a hitem erejével is. Kirándulásra mentünk a szomszédos városba. Váratlan viharba keveredtünk. Bárkánkat, talán 80 gyerekekkel a fedélzetén, játékszerként dobálták a hullámok. A fedélzeten eluralkodott a pánik. A távolban a part körvonalait pillantottam meg. Jó úszó voltam. Vajon el tudom úszva érni, ha felborulunk? Netán valakit magammal vihetek, megmenthetek? — ezen gondolkodtam. Felnéztem az égre, villám szelte a sötét felhőket. Imádkozni kezdtem, ha imának nevezhetőek egy tíz éves gyerek szavai: *Istenem segíts, hogy én is segíthessek*. Szinte azonnal jött a mentő gondolat. Énekelni kezdtem, és ugyanarra biztattam a többieket, és arra is, hogy ne mozduljanak el a helyükről. Rövid időn belül mintha békeség szállt volna ránk. Mindenki ülve maradt, és túléltekültük az égi háború zaját. Révbe értünk. Estig a tenger lenyugodott, az ablakon át láttam a csillagok fényét az ég bársonyán. Hálát adtam Istennek, keresve a szavakat. Hogy mit gondoltam, hogyan mondtam, már nem tudom, nyugodt álomba merültem.

Magyarágommal és a hitemmel ötödikes koromban szembesültem más vonatkozásban. Tanulmányaimat szerb nyelven folytattam. A tengeren bővült a szókincsem, persze az iskolában sokkal többet kellett tudnom. A tanulás időigényes volt. A néhai osztályelső a sor végére került. Nem sorjáztak az ötösök, a tanárok nem bíztak rám feladatokat. Nagyon fájt.

Istenem, most mit csináljak? — próbáltam párbeszédet folytatni azzal, Akiben hittem. Persze

a meghátrálás gondolata nem merült fel bennem. Belenyugodtam, hogy erőn felül dolgozom, és azon alul teljesítek. Elfogadtam magam olyannak, amilyen voltam. Átlagon alulinak. Lassan a tudás felülkerekedett a nyelvi gátakon. A sebek gyógyulni kezdtek.

Volt egy idősz történelem tanárunk. Ötödikes voltam, az első órán arra szőlítot fel bennünket, hogy álljon fel az a „szemét piszok” — így fogalmazott —, aki templomba jár. Köztudott, hogy a szerbek csak nagy ünnepek alkalmával látogatják a templomot. Rendszeresen csak az a pár magyar osztálytárs járt szentmisére, aki jelen volt. A kérdést nekünk szánta. Rossz volt ezt hallani. Sértő.

Az Istent nem tisztelő társadalom mindent elkövetett annak érdekében, hogy a felnövő nemzedék ateista legyen. Vasárnaponként délelőtti moziműsorokat vezettek be szülővárosom két mozijában. Nem oktatási, inkább (át)nevelési céllal. Történt ez a TV-készülékek hódítása előtt. A diáknak választani kellett: mozi vagy szentmise? A filmek előtt politikai témát vetítettek, ezt nem tudták vagy tilos volt kivágni. Így aztán a hittanos diákok is odaértek úgy a misére, mint a moziba. Itt jegyzem meg, hogy az emberek tömegesebben jártak templomba, amikor felvállalva hitüket az állásukkal játszottak, mint manapság, amikor ez már nem tilos.

Korán kezdtem dolgozni. Az igazgató arra kért, legyek a besúgója. Forrófejű fiatalként azt mondtam, ezt a mesterséget már az óvodában abbahagytam. Mint később kiderült, nem ilyen válaszra várt... Munka mellett egyetemre jártam, vizsgáztam. Szökve, mert nem kaptam rá engedélyt. A néhai igazgató távozott, új érkezett. Nem volt egyeteme. Már csak egy vizsgám maradt a diplomázásig, amikor behívatott. Pártkönyvecskével szeretett volna megajándékozni, több feltétellel: felejtsem el a hitemet, ne barátkozzak az akkor egyetlen egyetemi végzettséggel rendelkező munkatárssal, és a diploma megszerzése után ne bízzam el magam. Nem lettem párttag. Soha nem bocsájtotta meg, de nekem soha nem volt hiányérzetem, vagy lelkiismeretfurdalásom emiatt.

A hatvanas évektől majdnem harminc éven keresztül különösebb hátrányt magyarágunk miatt nem éreztünk. Azokban az időkben teljesen természetes volt a magyar mint környezetnyelv ismeretének megkövetelése ott, ahol ügyfelekkel dolgoztak. Magyarok tanultak szerbül, szerbek magyarul.

A hatvanas évek végén kitört a „becsei vulkán”. A földből hatalmas erővel széndioxid tört fel. 1968. november 10-én kezdődött és 209 napig tartott, azaz 1969. június 6-ig. A természeti ka-

tasztrófával a hadsereg és sok önkéntes igyekezett megbirkózni. Nagy szükség volt a hitűnkre.

Egy boldogabb, nyugodtabb idő következett. Egészen a nemlétező háborúig. A helyzet változott. Nagyszerb nacionalizmus éledt fel. Vajdaságban forrósodni kezdett a levegő. Önkénteseknek titulánt embereket vittek a harctérre. Nem mindenki jött haza, vagy nem olyanként, amelyenек elment. Zárolták a kereskedelmet. 1993-ban az infláció elképesztő méreteket öltött. A balkáni események ismét, ki tudja hányadszor, próbára tették a hitűnket és az életűnket.

Koszovó kérdése mind égetőbbé vált. Milošević tudatosan építette a sovinizmust. Nemes dolog tudni és értékelni a nemzeti hovatartozást. A szerb nemzeti öntudat valami másba csapódott át. A nagyhatalmak úgy vélték, ha bombázással fenyegetik meg, eredményt érnek el. Tévdedtek. Milošević nem változtatott a politikáján. A bombázások idején mindenki a bombázókat, és nem az elnököt ítélte el.

Borzasztó volt a fejűnk felett elhúzó repülőök zaját és az azt megelőző szirénák zúgását hallani teljes 77 napig. Nagyobb városokban az emberek fedezékbe menekültek. Terhes nők pincében szültek, fiatal anyák menekültek a ház alá, amely bombázása nem volt kizárható. Dúsított urániumot dobtak ránk. Az előző évekhez viszonyítva a rákos betegek száma 50 százalékkal magasabb lett.

Néha órákig, vagy napokig nem volt áramunk, állítólag valamilyen grafitot, vagy vattaszerű anyagot szórtak a villanyhuzalokra, amitől rövidzárlat lett, a hűtőkben a kis megmentett étel is tönkrement. A tartálekók úgy pénzben, mint élelemben elfogytak. Gyertyák mellett beszélgettűnk este, és úgy tanultak a gyerekek. Elveszett egy tavasz az életűnkéből. Minden történés ellenére a keresztény ember nem általánosít. A szerbek nem rossz emberek, és nem jók, csak emberek.

Milošević hatalmát megdöntötték. Kezdetét vette a privatizáció. Sokszor el lettűnk felejtve, mert kívül maradtak, a munkafölösleg válók vagy munkát keresők száma növekedést mutatott. Az elszegényesedés is. Sokan külföldre mentek egy jobb élet reményében.

Magyarország viszonya a vajdasági kisebbséghez változó volt. Sokszor el lettűnk felejtve, mert Felvidék vagy Erdély fontosabbnak bizonyult. Sokszor fel lettűnk használva politikai célok elérésére. Volt, amikor az anyaország mostoha volt, és ez talán a kisebbségi létűn is jobban fáj. A szerbek értetlenűn álltak nemzetársaink döntése elött, mert a szerb állampolgárság megszerzésének joga minden szerb számára adott.

Gyógyírként érkeztek anyaországi rokonaink, barátaink aggódó levelei, amelyekben meggyőz-

tek bennűnket arról, hogy a politikát és a sajtóban beharangozott híreket nem szabad összekeverni a tiszta szívű magyarországi magyarok gondolataival és tetteivel. Ma már a kettős állampolgárság lehetősége adott.

Az élet halad velűnk tovább. A háború szele elcsitult, esetleg a politika léptei váltak hangossá. Dolgozni muszáj, nem körfűgő, és nem szabad válogatni. A hitűnket nyugodtan gyakorolhatjuk, igaz gondot okoz, hogy a templomot manapság inkább az idősebb korosztály látogatja, míg a fiatalok távol maradnak. Túlságosan hosszú volt a kommunizmus hitromboló időszak, sokan nem tanulták meg a hit igazságait, nem abban nőttek fel. Szülőkként nem volt, és nincs mit továbbadniuk. A nevelés terén ismét szükség mutatkozik a nagyszülők mint hithirdetők bevonására. Lazák a gyökerek. Ebben rejlik az egyház legnagyobb gondja, és a megoldásban hitűnk szerepe az elkövetkező időszakban.

Manapság egyházi vonatkozású cikkek, hírek nemcsak az egyházi, hanem a világi lapokban is megjelennek. Az evangelizáció szempontjából nem mindegy, hogy ki és hogyan teszi közzé őket. Magyar közösségeink, magyar kultúránk ápolásának van értelme, és súlya talán még nagyobb a határon kívül, mint az anyaországban, hiszen születésűnkkel, kultúránkval, anyanyűnkkel valójában hivatást is kaptunk. Kisebbségiekként Isten segítsége nélkül nem lennénk képesek folyamatosan hinni és reménykedni. Hitűnkben meggyőződve viszont másokat is segítenűnk kell Jézus felfedezésében. Sok-sok imára van szükségűnk, és arra, hogy bízzuk magunkat Szűz Máriára. Erre ösztönzi a hívőket XVI. Benedek pápa is. Különösen fontos mindez a Hit évében és a II Vatikáni zsinat megnyitására 50. évfordulója során, és azt követően. Alkalom ez hitűnk jobb megismerésére. Ismerűnk kell hitűnk útját, és a Krisztussal való találkozás örömet. Különös figyelmet kell szentelni a katolikus hit tartalma széles körű, mély és helyes megismerésének, a tévhitek és tévtanítások terjedése meggátolásának.

XVI. Benedek pápa rámutatott a zsinat helyes értelmezésének fontosságára is: „az egyháznak, mint azonos alanynak a reformja és megújulása: azé az egyházé, melyet az Úr ajándékozott nekűnk, a folyamatosság megőrzésével. Az egyház alany, mely az időben növekszik és fejlődik, de mindig önmaga marad: Isten népe a történelem útján” — mondta.

Értékvesztett világbn élűnk. Válságban van a család, a házasság, amely elválaszthatatlanul kapcsolódik a hithez, és Istentől származó kegyelmen alapul, de jelentősége halványulni látszik. Új evangelizáció idejét élűnk, a keresztény

hit átadásának fontos periódusát, amelynek Jézus Krisztus a központja. Tudjuk, hogy sokan nem ismerik Jézust, és sokan eltávolodtak a hitüktől. A hit személyes találkozás Istennel, az általa adott kinyilatkoztatás elfogadása és megvallása, életvitelünkkel történő tanúsítása. A kereszténységet egyesek pusztán szép szokásnak látják, a hitet viszont kizárólag igazságokra lehet és kell építeni. Evangelizációról akkor beszélhetünk, ha őszinte készséget mutatunk a megtérésre, Istennel és felebarátainkkal való kiengesztelődésre, ha képesek vagyunk hitünkben megújulva továbbadni a hit örömét. A különböző felekezetek között is párbeszédet kell szorgalmazni.

A hitre, az egyházra és tanítására nemcsak a hívő embernek van szüksége, és nem pusztán a megtérőnek, hanem az egész társadalomnak. Nem tévelyeghetünk a sötétségben, és nem szabad megengedni, hogy tovább növekedjen az érdeklődés teljesen értéktelen dolgok iránt. Nem lehet a világ egyetlen mozgatója a pénz és vele a hatalom. Téves gondolkodásmódra vall annak bizonygatása, hogy az egyháznak nem kell részt vennie a politikában. Az embereknek békére van szüksége nemcsak a hétköznapiak során, hanem a politikában is. A fel-felébredő pánikot a gonosz lélek kelti. A politika másokért való szolgálat, de képtelenség cselekedni, lépni, elmélyülni nyugalom és hit nélkül.

Nálunk ritkaságszámba megy az egyházi iskolák működtetése, pedig a fiatalok hitoktatása mind fontosabbnak bizonyul és a katolikus egyházi iskolák érteke vitathatatlan. Papjainknak feladata a közöttük és közöttünk lévő falak lebom-

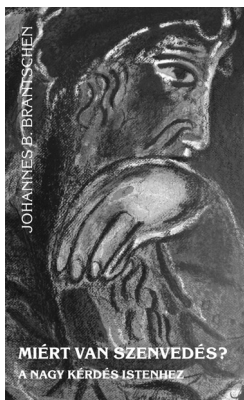
tása. Lelkipásztorokként közelebb kell, hogy jussanak az emberekhez, és több megértést kell tanúsítaniuk gondoljaik iránt, ugyanakkor előadásokon, zárandókatok során kell igyekezniük közösségük számára elősegíteni a hit erejének megértését, megőrzését. Végeredményben a hit azért van, hogy megéljük és megosszuk. Mindinkább látjuk, hogy az egyházzene hallgatása is mélyen meg tudja érinteni az embert és közelebb vinni Istenhez.

Összegezve: az egyház gondban van, a megoldás minden hívő ember feladata. Nem szokásainkban, hanem tetteinkkel kell bizonyítani és láttatni keresztény mivoltunkat. A mennyei Atya segít, amikor a dolgok nehezen mennek — vallja hittel Böjte atya. A feladatot Isten azért adja, hogy több legyen. A Szűzanya vállalta az életet, a mennyek királynője lett. Ha az Atya elvonná a nehézségeket, a létrát venné el fejlődésünk elől. Feladatainkat ne teherként fogjuk fel. Nem könnyű apának, szülőnek, tanárnak, embernek lenni. Nehéz, de Isten nem állít minket lehetetlen feladat elé, nem vezet zsákutcába. Pozitív hittal vállaljuk a feladatot. Merjünk hinni.

Visszatérve azokhoz a gondolatokhoz, amelyek kizárólag a saját életemhez kapcsolódnak, elmondhatom, hogy minden megpróbáltatás ellenére, amelyben, mint minden embernek, nekem is volt részem, a hitem megőriztem, és talán mondhatom, hogy a hitem is őrzött engem. Hit nélkül, ki tudja mi lett volna, és mi lenne a családommal és velem.

SZILÁGYI EDIT

A VIGILIA KIADÓ AJÁNLATA

JOHANNES B. BRANTSCHEN

Miért van szenvedés?

A nagy kérdés Istenhez

Amikor Johannes B. Brantschen beszélni mer a szenvedésről, akkor nem próbálja meg agyonmagyarázni a szenvedést vagy akár olcsó vigaszt nyújtani a szenvedőknek. Pusztán arra vállalkozik, hogy velük együtt érezze, de megszólítva az egészségeseket és a „boldogokat” is, utánagondoljon a szenvedés titkának. A könyv nyílt és őszinte tájékozódása segíthet eligazodnunk, hogy keresztény hittal hogyan lehet szembenézni a szenvedés tapasztalatával.

Ara: 1.800 Ft

Megvásárolható vagy megrendelhető

a Vigilia Kiadóhivatalban és a honlapunkon

Telefon: 486-4443; Fax: 468-4444; E-mail: vigilia@vigilia.hu;

Honlap: www.vigilia.hu